

OSÄKERT OM FJÄRRVÄRMELAGEN BIDRAR TILL ÖKAT FÖRTROENDE

- Det är oklart vad lagstiftaren har menat med förtroende för fjärrvärme
- Om det är personligt förtroende bör lagstiftaren avskaffa fjärrvärmelagen samtidigt som fjärrvärmeföretagen och kunderna bör anstränga sig för att hitta former för frivillig självreglering
- Handlar det om systemförtroende bör lagstiftaren satsa på en mer kraftfull reglering än den som fjärrvärmelagen erbjuder
- Rapporten ger förslag på hur lagstiftaren, fjärrvärmeföretagen respektive fjärrvärmekunderna kan agera för att skapa förtroende

Kan man skapa förtroende med lagstiftning?

Lagstiftarens övergripande ändamål med att införa en fjärrvärmelag 2008 var att skapa förtroende för fjärrvärmen. Den här forskningen har fokuserat på frågan om fjärrvärmelagen som den utformats av lagstiftaren kan förväntas bidra till ett ökat förtroende för fjärrvärmen.

Forskaren har studerat fjärrvärmelagens förarbeten och anser att de kan tolkas som att syftet med lagen är att öka kundernas förtroende. Men det framgår inte om lagstiftaren har avsett att skapa förtroende för de enskilda fjärrvärmeföretagen, ett så kallat personligt förtroende, eller om lagstiftaren har menat att kunden ska få ett ökat förtroende för fjärrvärmen som uppvärmningsform i institutionell mening, ett så kallat systemförtroende.

Forskningen har bedrivits i tre etapper och detta är en slutredovisning av hela projektet. Studien kan sägas vara teoretisk i den meningen att den analyserar hur lagstiftaren tänker sig att fjärrvärmelagen ska fungera och

utvärderar i vilken utsträckning som lagen kan ge de effekter som lagstiftaren direkt eller indirekt uttalat att den eftersträvar.

I rapporten diskuteras ingående vad förtroende är för något, hur förtroende uppstår och vilken funktion förtroende har. Särskild vikt har lagts vid att konkretisera teorierna kring förtroende på ett sätt som är relevant för fjärrvärmesektorn.

Rapporten ger tydliga förslag på hur lagstiftaren, fjärrvärmeföretagen respektive fjärrvärmekunderna kan agera för att skapa förtroende. Hur de olika aktörerna bör agera för att skapa förtroende beror på om det är personligt förtroende eller systemförtroende som eftersträvas.

Om det är ett personligt förtroende som ska eftersträvas bör lagstiftaren avskaffa fjärrvärmelagen. Samtidigt bör i så fall fjärrvärmeföretagen och kunderna anstränga sig för att hitta former för en frivillig självreglering.

Prisdialogen, vars syfte är att stärka kundens ställning och åstadkomma en rimlig, förutsägbar och stabil prisändring på fjärrvärme, är ett bra exempel på hur förtroende kan skapas på frivillig väg genom samarbete mellan fjärrvärmeavtalets olika parter. Den här forskningen visar att Prisdialogen bör utvidgas så att inte bara prisförändringar omfattas av processen. Målsättningen bör snarast vara att få till stånd en process som handlar om en fungerande dialog mellan kunder och fjärrvärmeföretag kring olika aktuella frågor.

Om det är ett systemförtroende som eftersträvas bör lagstiftaren i stället satsa på en mer kraftfull reglering än vad fjärrvärmelagen erbjuder. Exempel på sådana åtgärder är prisreglering och tvingande civilrättslig reglering av fjärrvärmeavtalet med utvidgade befogenheter för tillsynsmyndigheten. Fjärrvärmeföretagens förtroendeskapande roll skulle i det fallet begränsas till att följa de direktiv som lagstiftaren anger. För fjärrvärmekunderna handlar det framför allt om att sätta sig in i vilka rättigheter lagstiftaren ger kunderna.

Fullständig rapporttitel

Kan man skapa förtroende med lagstiftning?

För resultaten ansvarar

Daniel Hult, Juridisk Institutionen,
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet,

Rapportnummer

2016:230

Vill du läsa mer

www.fjarrsyn.se eller

www.energiforsk.se/program/fjarrsyn

Daniels utvärdering av fjärrvärmelagen ger värdefull input till de återkommande diskussionerna om reglering av prisbildningen på fjärrvärme. Resultaten ger, tillsammans med resultat från utvärdering av Prisdialogen, goda belägg för att påstå att marknadens parter är bättre skickade att utveckla institutioner för att reglera prisbildningen på fjärrvärme än vad staten är. Patrik Holmström, Svensk Fjärrvärme